

UNIVERSITETI SHETËROR I TETOVËS

STATE UNIVERSITY OF TETOVA - ДРЖАВЕН УНИВЕРЗИТЕТ ВО ТЕТОВО

SUT Rectorate - Ilinden nn, 1200 Tetovo, Macedonia

Tel: +389 44 356 500; Fax: +389 44 334 222, email: international@unite.edu.mk

**UNIVERSITETI SHETËROR I TETOVËS - ДРЖАВЕН
УНИВЕРЗИТЕТ ВО ТЕТОВО - STATE UNIVERSITY OF
TETOVA**

**FAKULTETI EKONOMIK - ЕКОНОМСКИ
ФАКУЛТЕТ - FACULTY OF ECONOMICS**

KONFERENCË SHKENCORE NDËRKOMBËTARE
**BASHKËPUNIMI RAJONAL EKONOMIK NË
PROCESIN E GLOBALIZIMIT**

МЕЃУНАРОДНА НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИЈА

**РЕГИОНАЛНА ЕКОНОМСКА СОРАБОТКА
ВО ПРОЦЕСОТ НА ГЛОБАЛИЗАЦИЈАТА**

**INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE
REGIONAL ECONOMIC COOPERATION IN
THE PROCESS OF GLOBALIZATION**

6-7 dhjetor 2013

UNIVERSITETI SHETËTOR I TETOVËS

STATE UNIVERSITY OF TETOVA - ДРЖАВЕН УНИВЕРЗИТЕТ ВО ТЕТОВО

SUT Rectorate - Ilinden nn, 1200 Tetovo, Macedonia

Tel: +389 44 356 500; Fax: +389 44 334 222, email: international@unite.edu.mk

Bordi Shkencor / Научен одбор/ Scientific Committee

Prof. Dr. **Vullnet AMETI**
Prof. Dr. **Albert QARRI**
Prof. Dr. **Hamit ALIU**
Prof. Dr. **Alifeta SELIMI**
Prof. Dr. **Etem ISENI**
Prof. Dr. **Naser RAHIMI**
Prof. Dr. **Seadin XhAFERI**
Doc. Dr. **Raman ISMAILI**
Doc. Dr. **Merale FETAHU-VEHAPI**
Doc. Dr. **Mislum ZENDELI**
Doc. Dr. **Afrim ALILI**
Doc. Dr. **Sali ZHAKU**
Doc. Dr. **Fluturim SALIU**
Doc. Dr. **Harun TAIRI**
Doc. Dr. **Arben ODA**
Doc. Dr. **Miraç HANI**

Bordi organizativ / Организациjsки одбор / Organizing Committee

Ass. MSc. **Hasim DEARI**
Ass. Msc. **Rametulla FERATI**
Ass. MSc. **Sheherzada MURATI**
Ass. MSc. **Hatibe DEHARI**
Ass. MSc. **Besa XHAFERI**
Ass. MSc. **Sindise REXHEPI**

© 2013, State University of Tetova, Macedonia

Rruga e Ilindenit pn, 1200 Tetovë, Republika e Maqedonisë

Tel: +389 44 356 500

Fax: +389 44 334 222

e-mail: international@unite.edu.mk

www.unite.edu.mk

Tetovë, 2013

UNIVERSITETI SHËTËTOR I TETOVËS

STATE UNIVERSITY OF TETOVA - ДРЖАВЕН УНИВЕРЗИТЕТ ВО ТЕТОВО

SUT Rectorate - Ilinden nn, 1200 Tetovo, Macedonia

Tel: +389 44 356 500; Fax: +389 44 334 222, email: international@unite.edu.mk

**ТЕТОВË - РЕПУБЛИКА Е МАЌЕДОНИСË ТЕТОВО -
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ТЕТОВА - REPUBLIC OF MACEDONIA**

CIP - Каталогизација во публикација
Biblioteka Kombëtare dhe Universitare'' Sh.Kliment Ohridski'', Shkup
Национална и универзитетска библиотека „Св. Климент Охридски“, Скопје
National and university library ''S. Kliment Ohridski'', Skopje

339.92(497-15)(062)(048.3)

Bashkëpunimi Rajonal Ekonomik në Procesin e Globalizimit: Konferencë Shkencore Ndërkombëtare : Tetovë - Republika e Maqedonisë = Регионална економска соработка во процесот на глобализацијата : Меѓународна научна конференција : Тетово - Република Македонија = Regional economic cooperation in the process of globalization : International scientific conference : Tetova - Republic of Macedonia, 6-7 dhjetor 2013. - Tetovë: Fakulteti Ekonomik -Universiteti Shtëtor i Tetovës = Тетово: Економски Факултет државен универзитет во Тетово = Tetova: Faculty of Economics- State University of Tetova, 2014. - 164 стр. ; 21 см

ISBN 978-608-217-014-5

1. Насп. ств. насл.

а) Регионална економска соработка - Западен Балкан - Собири
COBISS.MK-ID 95896330

PËRMBAJTJA

PERSHTATJA E BUJQESIS NDAJ NDRYSHIMEVE KLIMATIKE SI NJE SFIDE PER TU INTEGRUAR NE TREGJET GLOBALE	14
Ada METALIU Lindita MUAREMI Esmeralda DOCI	
VLERËSIMI I ELASTICITETIT TË KËRKESES PËR KREDI NË LIDHJE ME NORMËN E INTERESIT.....	15
Afrim ALILI Afrim OSMANI	
KARAKTERISTIKAT E TREGUT TË PUNËS,POLITIKAT E PUNËSIMIT NË KOSOVË 2002-2012	15
Artan HAZIRI	
NDIKIMI I ELEMENTEVE TË MENAXHIMIT TË MARDHËNIEVE ME KLIENTËT MBI KËNAQJEN DHE BESNIKËRINË E KONSUMATORËVE	15
Aida YZEIRI BAFTIJARI Selvije THAÇI Argjina KARIMANI	
KENAQESIA KONSUMATORE DHE MARDHENIA E SAJ ME CILESINE E SHERBIMIT: RASTI I SEKTORIT BANKAR NE ELBASAN E TIRANE	15
Elsa GEGA Mimoza KOTOLLAKU Gjergji SHQAU	
STRATEGJITË ELEKTRONIKE DHE KUALITETI I SHËRBIMEVE NË PARKUN NACIONAL TË MAVROVËS - KOMPONENTA KONKURUESE RAJONALE DHE GLOBALE.....	20
Fluturim SALIU Fatlinda ZENELI	
SI I PERCEPTON KONSUMATORI SHQIPTARË PRODUKTET E HUAJA	21
Eldian BALLA Hasim DEARI	
EFEKTI NE AFRIMIN REAL NGA INTEGRIMI I MAQEDONISE NE BASHKIMIN EVROPIAN	22
Amir IMERI Snezhana KOSTADINOSKA MILLOSHESKA	
FAKTORET PERCAKTUES TE INVESTIMEVE DIREKTE TE HUAJA NE VENDET E EUROPES JUGLINDORE VLERESIM NGA MODELI I GRAVITETIT	23
Bardhyl DAUTI	
DECENTRALIZIMI FISKAL DHE AUTONOMIA FINANCIARE E PUSHTETIT LOKAL NË KOSOVË.....	24
Agim BERISHA	
TRASHËGIMIA KULTURORE SHQIPTARE, RËNDËSIA E SAJ NË ZHVILLIMET E SOTME TË TURIZMIT.....	25
Albana ZEJNELHOXHA Elda MAMOÇI	
ROLI I POLITIKES FISKALE NE ZHVILLIMIN EKONOMIKE TE KOSOVE	26
Alush KRYEZIU	
LIDERSHIPI STRATEGJIK NË FUNKSION TË BASHKËPUNIMIT RAJONAL TË NDËRMARRJEVE TURISTIKE	27
Arben ODA Blerond ODA Nafi POLLOZHANI	
ETIKA NË BIZNES - ME THEKS TË VEÇANTË NË KOMPANITË E REGJIONIT TË POLLOGUT	28
Arbresha Ajdini DURMISHI NDËRTIMI I AVANTAZHIT KONKURRUES NË NDËRMARRJET NË REPUBLIKËN E	

MAQEDONI-SË	29
Arjeta AMZAI Argjina KAREMANI	
TREGU I SIGURIMEVE SHOQERORE NE SHQIPERI. TENDENCAT DHE GLOBALIZIMI	30
Arlinda SHKRELI (AXHEMI)	
KARAKTERISTIKAT E TREGUT TË PUNËS, POLITIKAT E PUNËSIMIT NË KOSOVË 2002-2012	31
Artan HAZIRI	
BENEFITET QË SJELL NË EKONOMINË E QYTETIT TË ELBASANIT, INVESTIMI NË INFRAKSTRUKTURËN RRUGORE (AUTOSTRADA TIRANË - ELBASAN) NGA PROJEKTI QEVERITAR	32
Aurora BALUKJA	
LIDHËSHMËRIA E KONCEPCIONIT TË MARKETINGUT ME PUNËT E SHPEDICIONIT DHE BIZNESIT	33
Berat ÇUPI	
ROLI DHE RËNDËSIA E EKSPORTIT NË ZHVILLIMIN EKONOMIK TË REPUBLIKËS SË MAQEDONISË.....	34
Besarta XHONI	
EFEKTET NGA INTEGRIMI I MUNDSHËM I BURSËS SË MAQEDONISË	35
Bukurie IMERI-JUSUFI Teuta QERIMI	
INVESTIMET NË TRAJNIMIN E RESURSEVE HUMANE NË BF SI PËRARËSI KONKURUESE NË TREG	36
Delvina KËRLUKU	
NDIKIMI I TURIZMIT NË MJEDIS, RAST STUDIMI NË RAJONIN E POGRADECIT	37
Denada OLLI	
TURIZMI RURAL SI NJË INSTRUMENT I ZHVILLIMIT TERRITORIAL NË RRETHIN DIBËR (SHQIPËRI)	38
Denis LUSHI	
BASHKËPUNIMI DHE KORDINIMI NË BALLKANIN PERËNDIMOR - DOMOSDOSHMËRI PËR ZHVILLIM TË QËNDRUESHËM RAJONAL	39
Ela GOLEMI	
KENAQESIA KONSUMATORE DHE MARDHENIA E SAJ ME CILESINE E SHERBIMIT	40
Elsa GEGA Mimoza KOTOLLAKU Gjergji SHQAU	
TATIMI MBI VLEREN E SHTUAR - VESHTRIMI NE DISA VENDE.....	41
Elsia GJIKA	
PORTOFOLI I KREDIVE DHE PERFORMANCA E KREDIDHËNJES TË DHËNA NGA SHQIPËRIA.....	42
Encola TEQJA Laura TEQJA	
PËRSE DUHET TË PREFEROJNË TURISTËT DARDHËN	43
Donila PIPA Otjela LUBONJA Enika HAJDARI	
LLOGARITARIA MENDORE NJË ANALIZË PRIMARE.....	44
Ermedin ARIFI	
NDIKIMI I SISTEMIT TË MENAXHIMIT TË CILËSISË NË NDËRMARRJET KOSOVARE	45
Eshija SHEHABI Samir LLESHI	
TRENDET BASHKËKOHORE TE SISTEMIT INFORMATIV KONTABËL.....	46
Etem ISENI Fekri ISENI	
SPECIFIKAT E FRANSHIZAVE NË REPUBLIKËN E MAQEDONISË.....	47
Fatime MUSLIU	
KONTRATAT PËR TRANSPORTIN E MALLRAVE DHE TË UDHËTARËVE	48
Fatmire LUMANI	

MBROJTJA DHE RUAJTJA E MJEDISIT FAKTOR PËR NJË TURIZËM TË QËNDRUESHËM DHE ELITAR.....	49
Frederik CANE Belinda HOXHA Anxhela ANDONI	
NDIKIMI I INVESTIMEVE TË HUAJA NE ZHVILLIMIN EKONOMIK TË REPUBLIKËS SË MAQEDONISË.....	50
Fluturim SALIU Arlinda BALLAZHI	
FAKTORËT QË NDIKOJNË NË REALIZIMIN E STANDARDEVE NË ARSIMIN PARAUNIVERSITAR NË R. E KOSOVËS.....	51
Hajrije KASTRATI	
APLIKIMI I MARKETINGUT NË EKONOMINË E MAQEDONISË KUSHT PËR INTEGRIMIN E SAJ NË UNIONIN EUROPIAN	52
Hamit ALIU Nuhi SELA	
SEKTORI INFORMAL EKONOMIK NË MAQEDONI, PENGESË SERIOZE E BASHKËPUNIMEVE RAJONALE DHE RRJEDHAVE GLOBALE.....	53
Harun TAHIRI	
ZGJEDHJA DHE PERCEPTIMI I MARKAVE GLOBALE: RAST STUDIMI I KONSUMATORËVE NË REPUBLIKËN E MAQEDONISË	54
Hasim DEARI Bardhyl CEKU Rametulla FERATI	
"MOBINGU DHE MASAT MBROJTËSE SIPAS LEGJISLACIONIT POZITIV TË R.M.-SË"	55
Hatibe DEARI-ZEQIRI Faton SHABANI	
NDIKIMI I STRATEGJIVE TE MARKETINGUT NE ZHVILLIMIN E NVM NE PROCESIN E GLOBALIZIMIT	56
Isak AJRULI	
HARMONIZIMI I KONTABILITETIT NDËRKOMBËTAR, RRJEDHOJË E TRENDEVE TË GLOBALIZIMIT EKONOMIK.....	57
Jehona MUSLIU Elsana AQIFI Sindise REXHEPI	
IMPLEMENTIMI I STADARTEVE TË BAZEL III NË R.MAQEDONISË PËR STABILITET FINANCIAR.....	58
Jeton SHAQIRI	
MIGRIMI RURAL - URBAN I PUNËS NË QARKUN E ELBASANIT	59
Bicoku JONIDA	
"KRIZË FINANCIARE APO KRIZË BURIMESH? LIGJI PENAL MJEDISOR NË FUNKSION TË ZHVILLIMIT TË QËNDRUESHËM" KONFERENCA "BASHKËPUNIMI RAJONAL EKONOMIK NË PROCESIN E GLOBALIZIMIT"	60
Jonka CEKA	
PËRDORIMI I GJINISË NË CMIMIN E SIGURIMIT	61
Juliana BYLYKBASHI	
KORRUPSIONI.....	62
Kleita CEROVA	
TARIFAT DOGANORE DHE MARVESHJET E TREGETISE SE LIRE.....	63
Ledja KOLLCINAKU	
MODELIMI EKONOMETRIK I NORMËS SË INFLACIONIT, ANALIZA REGRESIVE DHE AUTOREGRESIVE. RAST STUDIMOR, NORMA E INFLACIONIT NË MAQEDONI.....	64
Lindita MUAREMI Esmeralda DOCI Ada METALIU	
KRIZA FINANCIARE GLOBALE DHE NDIKIMI I TYRE NË EKONOMINË E REPUBLIKËS SË MAQEDONISË	65
Llokman HEBIBI	

PUKA DHE MONUMENTET E SAJ NATYRORE BURIME TË ZHVILLIMIT TË TURIZMIT.....	66
Luljeta HASANI Fatos HASANI	
EMIGRANTËT E KTHYER DHE NDIKIMI I TYRE NË PROCESIN E GLOBALIZIMIT. STUDIM NGA QARKU I ELBASANIT.....	67
Manjola TAVANXHIU	
MES KONTABILITETIT DHE LEGJSLACIONIT, DYZIMI I BIZNESEVE SHQIPTARE	68
Marsida KËNUTI (MORINA)	
MANAXHIMI I LIKUIDITETEVE NË FIRMAT SHQIPTARE	69
Marsida ASHIKU (RANXHA)	
PERCAKTUESIT E INVESTIMEVE TE HUAJA DIREKTE NE VENDET E BALLKANIT PERENDIMOR, RASTI I REPUBLIKES SE MAQEDONISE	70
Merale FETAHI-VEHAPI	
ASPEKTE TË SJELLJES ORGANIZATIVE TË TË PUNËSUARVE NË NDËRMARRJET HOTELIERE NË REPUBLIKËN E MAQEDONISË	71
Mislum ZENDELI	
CILËSIA DHE SIGURIA E USHQIMIT NË MAQEDONI PARAKUSHTE PËR PJESEMARRJE NË TREGUN GLOBAL	72
Mitre ARSOVSKI Eshija SHEHABI	
APLIKIMI I METODAVE PËR LLOGARITJEN E PRODHIMIT NË NDËRMARRJET PRODHUESE	73
Nafi POLLOZHANI Arben ODA	
MUNDESITE PER REALIZIMIN E INISIATIVAVE TË VOGLA BIZNESORE NË REPUBLIKËN E MAQEDONISË.....	74
Naser RAIMI	
NJE BURIM I RËNDËSISHËM I FINANCIMIT AFATMESËM DHE AFATGJATË, PERDORIMI I TIJ NE EKONOMITE E ZHVILLUARA DHE ATO NE ZHVILLIM (SHQIPERIA)	75
Nevila SADIKU	
KORELACIONI MIDIS ZHVLLIMIT EKONOMIK, PUNËSIMIT DHE PAPUNËSISË	76
Petrit POLLOZHANI	
NIVELI I PAPUNËSISË NË RAJONIN E POLLOGUT DHE NDIKIMI I TIJ NË ZHVILLIMIN EKONOMIK.....	77
Premton QAMILI	
STRUKTURA E KAPITALIT DHE PERFORMANCA FINANCIARE: EVIDENCA PËR NDËRMARRJET E PËRZGJEDHURA NË RAJONIN E POLLOGUT.....	78
Rametulla FERATI Myslym OSMANI Hasim DEARI	
ROLI I SEKTORIT FINANCIAR NË KËNDVËSHTRIMIN E VARËSISË SË EKONOMISË TE BURIMET NATYRORE.....	79
Rigersa KONOMI	
STRATEGJIA PËR ZHVILLIMIN E BUJQËSISË NË IRJ TË MAQEDONISË: NDËRMJET SUBVENCIONEVE, MBËSHETJES SË BE-SË DHE PRESIONIT NGA LIBERALIZIMI	80
Ruzhdi MATOSHI	
MENAXHIMI STRATEGJIK I POLITIKAVE SHETËRORE NË KRIJIMIN E VENDEVE TË REJA TË PUNËS NË REPUBLIKËN E MAQEDONISË	81
Sejdi XHEMAILI	
ANALIZA E MARRËDHËNIES NË MES STILIT TË LIDERSHIPIT DHE KARAKTERISTIKAVE DEMOGRAFIKE.....	82
Selvije THAÇI Asim DEARI Aida UZERIR	
GLOBALIZIMI SI PROCES I PASHMANGSHËM DHE NDIKIMI I TIJ NË TË DREJTËN AFARISTE	83
Sheherzada MURATI Sulbije MEMETI	
NJË VLERËSIM I CILËSISË SË SHËRBIMEVE LOGJISTIKE TEK KOMPANITË SHQIPTARE ..	84
Shpëtim ÇERRI	

TEMA: IMPAKTI I PROCESIT TE LEGALIZIMIT NE ZHVILLIMIN E TURIZMIT NE SHQIPERI PAS VITEVE 1990	85
Silvana DODE	
INVESTIMET E HUAJA DIREKTE NE SHQIPERI DHE RAJONIN E EVROPES JUGLINDORE-RRITJA EKONOMIKE.....	86
Xhulja MECAJ Valentina SINAJ	
PROBLEMET NË PROCESIN E BASHKËPUNIMIT EKONOMIK RAJONAL	87
Skënder LLUKA	
SJELLJA KONSUMATORE DHE GLOBALIZIMI.....	88
Sulbije MEMETI Sheherzada MURATI	
APLIKIMI I STANDARDEVE NDËRKOMBËTARE TË KONTABILITETIT NË MAQEDONI KUSHT PËR INTEGRIM NË EVROPË.....	89
Teuta QERIMI - SADIKU Bukurie IMERI - JUSUFI	
ZHVILLIMI I BASHKËPUNIMIT RAJONAL NË KUADËR TË INTEGRIMIT EVROPIAN, NJË PARAPËRGATITJE MENAXHERIALE DREJT GLOBALIZIMIT	90
Teuta NUNAJ	
AVANTAZHET FINANCIARE TË PËRDORIMIT TË KREDISË TREGTARE NGA BIZNESI I VOGËL (RASTI I SHQIPËRISË)	91
Uarda HOTI	
NDIKIMI I INVESTIMEVE TË HUAJA NË EKONOMINË E REPUBLIKËS SË MAQEDONISË ..	92
Valbona AJDARI R. FERATI I. AJDARI	
УЛОГАТА НА МЕНАЏМЕНТОТ ПРИ ДОНЕСУВАЊЕТО ОДЛУКИ ЗА ОРГАНИЗАЦИСКИ ПРОМЕНИ	93
Александар ПУСОСКИ	
ПРВА МЕЃУНАРОДНА НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИЈА НА ТЕМА: „РЕГИОНАЛНА ЕКОНОМСКА СОРАБОТКА ВО ПРОЦЕСОТ НА ГЛОБАЛИЗАЦИЈАТА"	94
Ана РИСТЕВСКА	
РАЗВОЈОТ НА МАЛИТЕ И СРЕДНИТЕ ПРЕТПРИЈАТИЈА И ПРЕТПРИЕМНИШТВОТО ВО ЕУ	95
Божидар МИЛЕНКОВСКИ Моника МАРКОВСКА	
ЕФЕКТИ ОД РЕГИОНАЛНАТА ТРГОВСКА РАЗМЕНА ВО РАМКИТЕ НА ЦЕФТА 2006	96
Емилија МИТЕВА-КАЦАРСКИ Костадинка ЧАБУЛЕВА	
КВАЛИТАТИВНИ МЕТОДИ ЗА ИСПИТУВАЊЕ И МЕРЕЊЕ НА СТАВОВИТЕ НА ПОТРОШУВАЧИТЕ ПРИ КУПУВАЊЕ НА ПРОИЗВОДОТ"	97
Фани МАТЕСКА	
МЕНАЏМЕНТ СИСТЕМИТЕ ЗА КВАЛИТЕТ КАКО ОСНОВА ЗА КОНТИНУИРАН ОРГАНИЗАЦИСКИ РАЗВОЈ	98
Иво КУЗМАНОВ Моника МАРКОВСКА	
BALANCED SCORECARD КАКО КОНЦЕПТ ЗА МЕРЕЊЕ НА ОРГАНИЗАЦИСКИТЕ АКТИВНОСТИ И ОСНОВА ЗА КРЕИРАЊЕ НА ИДНИТЕ СТРАТЕГИСКИ И ОПЕРАТИВНИ ПЛАНОВИ	99
Лидија СТЕФАНОВСКА Тони СОКЛЕВСКИ	
СТРАТЕГИСКОТО ПЛАНИРАЊЕ КАКО ИНИЦИЈАТОР НА ОРГАНИЗАЦИСКИ ПРОМЕНИ	100
Лидија СТЕФАНОВСКА Менде СОЛУНЧЕВСКИ Стеве СТЕФАНОВСКИ	
ПРЕТПРИЕМАЧКОТО СОВЕТУВАЊЕ - КЛУЧЕН ФАКТОР ЗА ВОСПОСТАВУВАЊЕ И РАЗВОЈ НА МАЛИТЕ ПРЕТПРИЈАТИЈА.....	101
Љубиша НИКОЛОВСКИ Вера БОШКОВСКА	
ТОП МЕНАЏЕРОТ НОСИТЕЛ НА УСПЕХОТ ВО КОМПАНИЈАТА	102
Марина БАДАРОВСКА МИШЕВСКА	

СТРАТЕГИСКИТЕ АЛИЈАНСИ КАКО ПРЕДИЗВИК ЗА СОВРЕМЕНИТЕ КОМПАНИИ: ТЕОРЕТСКА АНАЛИЗА	103
Моника МАРКОВСКА Иво КУЗМАНОВ	
СПОРТСКО МЕНАЏЕРСКИТЕ СТИЛОВИ ЕДЕН ОД ФАКТОРИТЕ ЗА НЕЗАДОВОЛСТВО И ПРЕМИНУВАЊЕ НА РАЗВОЈНИТЕ СПОРТИСТИ ВО ДРУГИ СПОРТСКИ КЛУБОВИ	104
Никола ПАНОВСКИ Срџан ПРОКИЌ	
СТРАТЕГИЈА ЗА РАЗВОЈ НА ПРЕТПРИЕМАЧКА ФИРМА.....	105
Николче ЃОРГИЕВ Тони СОКЛЕВСКИ	
ЗНАЧЕЊЕТО НА РЕГИОНАЛНАТА ЕКОНОМСКА СОРАБОТКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ЗА ПРИВЛЕКУВАЊЕ НА СТРАНСКИ ДИРЕКТНИ ИНВЕСТИЦИИ.....	106
Nikolina NENOVSKA	
МЕЃУНАРОДНА ПРАВНА ПОМОШ ВО ДАНОЧНИТЕ РАБОТИ ВО УСЛОВИ НА ГЛОБАЛИЗАЦИЈА	107
Сејдефа ЏАФЧЕ	
КОНЦЕПЦИСКИ РАЗВОЈ НА МАРКЕТИНГОТ ВО СПОРТСКИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ	108
Срџан ПРОКИЌ Никола ПАНОВСКИ	
ВЛИЈАНИЕТО НА СПОРТСКИОТ И ОПЕРАТИВНИОТ МЕНАЏМЕНТ ВРЗ ОРГАНИЗАЦИСКАТА ИЗВЕДБА	109
Срџан ПРОКИЌ Тони СОКЛЕВСКИ	
КОНЦЕПТОТ НА ОПШТЕСТВЕНО ОДГОВОРНИ ОРГАНИЗАЦИИ	110
Горан МИХАЈЛОВСКИ Виолета СТЕВАНОВСКА Ана СЕКУЛОВСКА	
МЕНАЏМЕНТОТ НА ПРОМЕНИ КАКО ФАКТОР ЗА КОНКУРЕНТНОСТ НА МОДЕРНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ	111
1 Џеваир МЕМЕТИ	
ТРАНСФЕРОТ НА ЗНАЕЊЕ ПРЕДУСЛОВ ЗА ПОВИСОКИ ДЕЛОВНИ РЕЗУЛТАТИ ВО СОВРЕМЕНИТЕ БИЗНИС ТРЕНДОВИ	112
Билјана БАЈРАКТАРОВА Величка ГЕОРГИЕВА	
РЕВИЗОРИ И РЕВИЗИИ НА ГЛОБАЛНО НИВО	113
Благица КОЛЕВА Александар КОСТАДИНОВСКИ	
ВЛОЖУВАЊАТА ВО ЧОВЕЧКИТЕ РЕСУРСИ, ПРЕДУСЛОВ ЗА ОДРЖЛИВ ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ	114
Дијана ДАМЈАНОВСКА Гордана ТАСЕВСКА	
ПРОЦЕС НА ДОНЕСУВАЊЕ ОДЛУКИ ВО МЕНАЏМЕНТОТ НА ПРЕТПРИЈАТИЈАТА	115
Emanuela ESMEROVA	
ГЛОБАЛИЗАЦИЈАТА И МОБИНГОТ ВО СОВРЕМЕНОТО ОПШТЕСТВО	116
Јасна ТЕОФИЛОВСКА	
КОМПАРАТИВНА АНАЛИЗА НА ОПЕРАТИВНИОТ МЕНАЏМЕНТ ВО КОМПАНИИТЕ И СПОРТСКИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ	117
Тони СОКЛЕВСКИ Срџан ПРОКИЌ	
SYSTEM OF WORK EVALUATION AS DETERMINANT OF OPERATIONAL EFFICIENCY ...	118
Aleksandra STOILKOVSKA Violeta MILENKOVSKA Gordana SERAFIMOVIC	
A SIMPLE TEST FOR THE PRESENCE OF SEASONALITY IN TOURISM IN MACEDOINIA	120
Biljana PETREVSKA	

IMPERFECT COMPETITION	121
Trebicka BRUNELA	
RIGHTS, INTERESTS AND RESPONSIBILITIES OF BUSINESS.....	122
Krume NIKOLOSKI Alexander KOSTADINOVSKI	
INCREASING REGIONAL COMPETITIVENESS OF ALBANIAN TOURISM THROUGH DESTINATION MARKETING	123
Rezarta BROKAJ Matilda BROKAJ	
SOCIAL CAPITAL, MIGRATION AND TOURISM: GLOBALIZING ALBANIAN SOCIETY	124
Matilda LIKAJ SHAQIRI	
STRENGTHENING GLOBAL ECONOMIC GROWTH THROUGH REGIONAL COOPERATION	125
Olivera GJORGIEVA-TRAJKOVSKA Janka DIMITROVA	
THE PROCESS OF GLOBALIZATION AND THE ROLE OF KNOWLEDGE MANAGEMENT ... 126	
Jelena TAST Sanja NIKOLIC	
POSITIVE AND NEGATIVE EFFECTS OF FINANCIAL GLOBALIZATION ON DEVELOPING AND EMERGING ECONOMIES.....	127
Vesna GEORGIEVA SVRTINOV Krume NIKOLOVSKI Vlatko PACESKOVSKI	
THE IMPACT OF EMPLOYMENTS AND WAGES OF PUBLIC SECTOR ON EMPLOYMENTS AND WAGES OF THE PRIVATE SECTOR	128
Agim NDREGJONI	
GOVERNMENTAL DECENTRALIZATION IN THE ALBANIAN LEGAL AND FISCAL DIMENSION. CASE (ELBASAN MUNICIPALITY).....	129
Aida GACE LLOZANA Teuta BALLIU	
"ALBANIA: THE LAND OF DISCOVERY"	130
Aida MARKU	
LAKE OF SHKODRA AN ECOSYSTEM WITH CONSIDERABLE POTENTIALS TO SUPPORT THE DEVELOPMENT OF TOURISM.....	131
Albana TEMALI Arjana YLLI Marash RAKAJ	
TOURISM ENTERPRISES IN KORCA REGION AND THEIR FINANCING PROBLEMS	132
Alda GASPARI	
"TOURISM AS A STRATEGIC SECTOR FOR REGIONAL ECONOMIC COOPERATION IN THE PROCESS OF GLOBALIZATION."	133
Alket DINO	
THE DEVELOPMENT OF THE ALBANIAN ECONOMY WITHIN THE FREE TRADE AGREEMENT	134
Arjeta HALLUNOVI Elidiana BASHI	
THE EFFECTIVENESS OF ELECTRONIC WORD OF MOUTH IN PRODUCT PURCHASE: CONSUMER PERSPECTIVE	135
Armir ZIBA	
NVM-TË ROLI I TYRE NË EKONOMINË KOSOVËS	136
Drita KRASNIQI	
THE SPONTANEITY OF INTERNATIONAL MARKET AND THE NEED FOR ENTREPRENEURIAL MARKETING EVIDENCE OF ALBANIAN ENTREPRENEURS IN ITALY	137
Elvira FETAHU Besa XHAFFERI	
CENTRAL BANK COMMUNICATION - BANK OF ALBANIA CASE	138
Enri HERRI Arjan ABAZI	
THE PROBLEMS OF CONSUMER CREDIT CONTRACT UNDER THE LAW "ON CONSUMER PROTECTION"	139

Ersida TELITI	
STRATEGIES FOR THE DEVELOPMENT OF TOURISM IN ALBANIA, CHALLENGES AND OPPORTUNITIES FOR IMPROVEMENT.....	140
Ilda KADRIMI	
Alban XHELILI	
THE CHALLENGE OF THE MONETARY AND EXCHANGE RATE POLICY IN THE REPUBLIC OF MACEDONIA	141
Jeta ALLA Kadishe	
LIMANI	
JOB SATISFACTION AND OCCUPATIONAL STRESSORS IN PUBLIC ADMINISTRATION ...	142
Jozef BUSHATI	
Edit LEZHA	
Mirsada ABDURRAHMANI	
INTERNATIONAL CONFERENCE ON "REGIONAL ECONOMIC COOPERATION IN THE PROCESS OF GLOBALISATION" THEME: THE EFFECTS OF GLOBAL CRISIS ON MACEDONIAN STOCK EXCHANGE	143
Kajdafa ADEMI	
PERCEPTIONS TOWARDS MICROFINANCE IN ALBANIA	144
Forcim KOLA	
Arjan ABAZI	
REGIONAL ECONOMIC COOPERATION IN THE PROCESS OF GLOBALIZATION STATE UNIVERSITY OF TETOVA MODELING TRADE: THE CASE OF ALBANIA	145
Llambi PRENDI	
Besa XHAFFERI	
FDI DINAMICS IN ALBANIA AND THE OPPORTUNITIES TO INCREASE THEM	146
Luan SHAHOLLARI	
Robert ÇELO Esmeralda	
BICI	
THE IMPACT OF TOURISM ON ECONOMIC GROWTH AND DEVELOPMENT IN THE REPUBLIC OF MACEDONIA	147
Raman ISMAILI	
Luljeta SADIKU	
ASYMMETRY IN PRIORITY PERCEPTION FORM LOCAL COMMUNITY TO PA - BUDGETING THROUGH CITIZEN PARTICIPATION (MUNICIPALITY OF ELBASAN).....	148
Merita BEJTJA Ilir	
BEJTJA	
THE IMPORTANT ROLE OF MARKETING MIX AT THE SEA PORTS. PORT PRICING AS AN IMPORTANT ELEMENT.....	149
Merita MURATI	
COMPARATIVE ANALYSIS OF THE CURRENT TAX SYSTEM WITH THE OLD TAX SYSTEM IN ALBANIA	150
Mikel ALLA	
WHAT DOES TRIPS (TRADE RELATED ASPECTS OF IPRS) MEAN FOR THE GLOBAL ECONOMY?.....	151
Mirësi ÇELA	
DEVELOPMENT OF INFORMATION SYSTEM OF ACCOUNTING AND INFORMATION TECHNOLOGY AS IMPERATIVE UNIT IN LARGE AND MEDIUM ENTERPRISES IN THE MUNICIPALITY OF KUMANOVO.....	152
Mumin BISLIMI	
Etem ISENI	
IMPACT OF EMPLOYMENT'S EMPOWERMENT OVER THE ORGANIZATIONAL INTEGRATED MARKETING AND CUSTOMER'S LOYALTY	153
Nehat RAMADANI	
COMPANIES AND HOW DO THEY HANDLE CUSTOMER COMPLAINS - ALBANIA CASE	154
Olta NEXHIPI	
Evis NIKOLLI	
THE IMPACT OF EXPORT INSURANCE IN INCREASING THE PARTICIPATION OF MACEDONIAN ENTERPRISES IN INTERNATIONAL MARKETS	155
Qenan IDRIZI	

HUMAN RIGHTS AND SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF TOURISM	156
Rigels XHEMOLLARI	
THE TOURISM IN OHRID AS A KEY BENEFIT FOR CULTURAL AND HISTORICAL ASPECTS	
.....	157
Sali ZHAKU Fauzi	
SKENDERI Raman	
ISMAILI	
Bashkim Idrizi	

МЕНАЏМЕНТ СИСТЕМИТЕ ЗА КВАЛИТЕТ КАКО ОСНОВА ЗА КОНТИНУИРАН ОРГАНИЗАЦИСКИ РАЗВОЈ

Доц. д-р. **Иво КУЗМАНОВ**

Универзитет „Св. Климент Охридски“, Технички факултет- Битола

ivo_kuzmanov@yahoo.com

Доц. д-р. **Моника МАРКОВСКА**

Универзитет „Св. Климент Охридски“, Факултет за администрација и менаџмент на

информациони системи- Битола monikamarkovska34@gmail.com

Апстракт

Менаџмент системите за квалитет или QMS системите претставуваат основа за организациски развој, независно од организациската структура, хиерархија, големина, кадровска екипираност и финансиска состојба. Имајќи го во предвид основниот циклус на континуирано усовршување на деловните процеси, базиран врз барањата на купувачите, кој во основа е и суштината на самиот систем, непобитен е фактот дека овие системи, пред се ISO 9001 стандардот, мора да бидат дел од организациите. Сепак со оглед на фактот дека истите бараат одредена инвестиција при имплементација, сертификација и при одржување, системите се сосема малку застапени во Македонски организации, пред се во онаа категорија на мали и средни претпријатија.

Целта на овој труд е да се прикаже дел од спроведено истражување во поглед на степенот на имплементација на овој вид на системи во Македонски услови, како и врз неколку клучни индикатори кои се фактори за успешна и ефективна имплементација на самите системи.

Клучни зборови: QMS, менаџмент системи за квалитет, квалитет, ISO 9001.